

Grantomta Montessoristiftelse

Org.nr. 814000-9518

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Grantomta Montessoriskola
belägen i Värmdö kommun

Tillsyn i Grantomta Montessoriskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Grantomta Montessoristiftelse (814000-9518) under hösten 2015. Grantomta Montessoriskola besöktes av Skolinspektionen den 16 september till den 17 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Av Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 3 i Grantomta Montessoriskola framgår att andelen elever som läsåret 2013/2014 nådde kravnivån i respektive delprov i svenska varierar mellan 96,8 procent och 100 procent.

Andelen elever som nådde kravnivån i respektive delprov i matematik varierade mellan 87,1 procent och högst 93,8 procent.

Årskurs 6

På grund av litet elevantal finns ingen offentlig statistik för eleverna i årskurs 6. Enligt skolans redogörelse uppnådde eleverna kunskapskraven för samtliga ämnen i årskurs 6 vårterminen 2015.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens elevenkäter, med en svarsfrekvens på 75 procent, svarar samtliga deltagande eleverna i årskurs 5 att de känner sig trygga i skolan. När det gäller studiero uppger nästan en femtedel av de svarande eleverna att andra elever stör ordningen i klassrummet. Den personal som besvarat Skolinspektionens enkät sätter det sammanlagda värdet 5.9 av högst 10 på området studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-01-21
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-03-01
7. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2016-01-21
8. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2016-03-21

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att Grantomta Montessoristiftelse i många delar bedriver en verksamhet som uppfyller författningarnas krav inom de bedömningsområden som Skolinspektionen tittat på. Tillsynen visar dock att huvudmannen inte säkerställer att alla elever som behöver särskilt stöd får det. I skolans elevhälsa saknas speciallärar- och kuratorskompetens. Vidare saknar eleverna tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Tillsynen visar också att systematiska kvalitetsarbetet på skolnivå och huvudmannanivå behöver utvecklas. På skolnivå behöver rektorn skapa rutiner för skolans kvalitetsarbete där sammanställningar av kunskapsresultat med analys ingår. Detta för att kunna göra en välgrundad bedömning av vad som påverkat resultaten och vad som behöver förändras för att förbättra skolans målpuppfyllelse.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grantomta Montessoristiftelse att senast den 21 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grantomta Montessoristiftelse inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Ansvariga på skolan ska utreda elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Rektorn ska se till att om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att insatta åtgärder följs upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Beslut

2015-10-21

6 (21)

Dnr 44 - 2015:3865

Rektorn ska se till att elevens behov skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på ett sätt och i den omfattningen som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Grantomta Montessoriskola har utarbetat en "Arbetsgång då elever riskerar att inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen" som Skolinspektionen har tagit del av. Enligt detta dokument ska den undervisande klassläraren först göra en pedagogisk kartläggning, därefter ska antingen extra anpassningar genomföras eller åtgärdsprogram utarbetas.

Vid intervjuer med lärare framkommer att det är tydligt utsagt att alla lärare ska genomföra extra anpassningar enligt dokumentet "Arbetsgång då elever....." när en elev riskerar att inte nå målen innan ett åtgärdsprogram utarbetas. Enligt lärarna ska även en pedagogisk kartläggning genomföras. Representant från elevhälsan anger att skolan har jobbat med denna arbetsgång i tre år.

Vid tillsynstillfället fanns ingen specialpedagog i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen hade i stället tillfälligt ersatt en klasslärare. Enligt rektorn och huvudman pågick ett rekryteringsarbete för att hitta en ny klasslärare. Specialpedagogen hade tidigare som uppgift att handleda lärarna vid utarbetande av extra anpassningar, att utarbeta och följa upp åtgärdsprogram. Specialpedagogen arbetade tidigare även direkt med enskilda elever i behov av särskilt stöd. Konsekvensen av att Grantomta Montessoriskola inte har någon specialpedagog som arbetar med elevernas behov av stöd är, enligt lärare och rektorn, att rutinerna kring och arbetet med elever som är i behov av särskilt stöd inte fungerar. Enligt lärare har uppgifter, som exempelvis kartläggning av kunskaper, utarbetande och uppföljning av åtgärdsprogram, som tidigare låg på specialpedagogen, nu lagts på klasslärarna. En viss uppföljning av åtgärdsprogram kan ske av lärare, men det kan också finnas åtgärdsprogram som inte alls följs upp, enligt intervjuade lärare.

Bilden bekräftas av rektorn som också tillägger att han är medveten om att lärarna inte har kompetensen att utarbeta åtgärdsprogram där specialpedagogiska åtgärder föreslås. Konsekvensen av att det inte finns någon specialpedagog blir, enligt rektorn, att tidigare upprättade åtgärdsprogram riskerar att inte blir uppföljda och att stödet för att upprätta nya åtgärdsprogram inte finns.

Beslut

2015-10-21
7 (21)

Dnr 44 - 2015:3865

Enligt lärare i årskurserna 4-6 är behovet av särskilt stöd särskilt stort i årskurserna 4-6 och det finns en stor oro att elevers behov inte utreds eller tillgodoses i dessa årskurser. Enligt lärarna görs först en pedagogisk utredning enligt skolans arbetsgång kring elever i behov av särskilt stöd då en elev riskerar att inte nå kunskapskraven och i samband med denna beslutas om extra anpassningar. Vidare anger lärarna att om de extra anpassningarna inte är tillräckliga ska läraren enligt skolan direktiv med hjälp av elevhälsan utarbeta ett åtgärdsprogram. I den nuvarande situationen finns ingen speciallärarkompetens och inte heller någon kuratorskompetens att tillgå i elevhälsoteamet vilket leder till, enligt lärare och rektor, att behov av stödåtgärder inte utreds och att åtgärdsprogram inte alltid utarbetas.

I skolans elevhälsoteam ingår vid tillsyntillfället skolsköterska, skolpsykolog och rektor. Elevhälsoteamets uppgift är, enligt rektorn, bland annat att följa upp åtgärdsprogram och insätta åtgärder. Eftersom speciallärarkompetens saknas i elevhälsoteamet, följs inte åtgärder upp och utvärderas som rör inlärningsproblematik, enligt rektorn.

Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds efter att extra anpassningar gjorts och att åtgärdsprogram där samråd med elevhälsan krävs inte utarbetas. Det framkommer även i utredningen att brist på specialpedagogisk kompetens i elevhälsoteamet leder till att elever i behov av särskilt stöd inte får det stödet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Grantomta Montessoristiftelses verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Grantomta Montessoristiftelse att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grantomta Montessoristiftelse att senast den 1 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grantomta Montessoristiftelse inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen.
- Rektorn beslutar utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa.
- Rektorn ser till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska rektorn vid varje skolenhet ansvara för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska arbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd "Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet" (SKOLFS 2012:98) innebär ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman och skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Om det vid uppföljning av verksamheten kommer fram att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen, enligt skollagen, se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Uppföljning

Grantomta Montessoriskola har utarbetat ett dokument "IUP-processen", där arbetsgången hur arbetet kring elevernas kunskapsutveckling ska bedrivas beskrivs. I denna process ingår så kallade avstämningskonferenser där elever som befaras inte kommer att nå kunskapskraven redovisas för skolledningen.

Enligt rektorn och lärare följer varje lärare upp elevernas individuella kunskapsresultat kontinuerligt i en digital plattform. I intervjuer med lärare framkommer att lärarna följer sina elevers kunskapsutveckling i den digitala plattformen och att de sammanställer elevernas kunskapsutveckling i matriser i samtliga ämnen inför utvecklingssamtal. Rektorn anger att det dock ännu inte är möjligt att få en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i plattformen. Lärarna anger att rektorn, trots detta, inte begär in några resultat från skolans undervisningsgrupper. Rektorn önskar även kunna följa kunskapsresultat och resultat av värdegrundsarbete över tid, vilket inte är möjligt i dagsläget.

Enligt rektorn finns den kommungemensamma enkäten PILEN och skolans mål för skolans förebyggande arbete i skolans "Likabehandlingsplan och plan för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i skola och fritidshem" som underlag för uppföljning av skolans värdegrundsarbete. Uppföljningar av målen i skolans "Likabehandlingsplan" genomförs i

Beslut

2015-10-21
10 (21)

Dnr 44 - 2015:3865

arbetslagen samt vid klassråd och elevråd. Den kommungemensamma enkäten har, enligt rektorn diskuterats i arbetslagen men inte resultaterat i några specifika mål för skolans värdegrundsarbete, enligt rektorn.

Analys

Vid intervju anger rektorn att lärarna gör utvärderingar av läsåret och undervisningen i arbetslaget och sedan diskuterar hur verksamheten och undervisningen kan utvecklas. Resultaten av dessa diskussioner förs vidare av arbetslagsledare till skolans ledningsgrupp som diskuterar eventuella förbättringsåtgärder. Detta arbete utgår dock inte ifrån sammanställningar av elevernas kunskapsresultat eller resultat från skolans värdegrundsarbete, utan från mål som arbetslagen formulerat och inte skolledningen. Enligt rektorn finns inga rutiner för hur kunskapsuppföljning och analys av kunskapsresultaten på skolnivå ska ske.

Dokumentation

Enligt rektorn finns ingen dokumentation av skolans systematiska kvalitetsarbete d.v.s. dokumentation av skolans samlade kunskapsresultat, analyser och förslag till förbättringsåtgärder utifrån de analyser som gjorts. I skolans likabehandlingsplan finns mål formulerade för skolans förebyggande värdegrundsarbete och även en kort utvärdering av genomförda åtgärder. Några utvecklingsåtgärder eller mål för att öka elevernas måluppfyllelse vad gäller kunskapsresultaten finns däremot inte. Tillsynen visar att skolan inte dokumenterar sitt kvalitetsarbete, på ett systematiskt sätt, där även analys och förslag till åtgärder ingår, och som utgör grunden för ett långsiktigt utvecklingsarbete.

Skolinspektionen bedömer att uppföljning och analys av kunskapsresultat görs på individnivå men inte systematiskt på enhetsnivå. Utredningen visar att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete, som består i planering av åtgärder och uppföljning av skolans resultat, där en analys av vad som påverkar och orsakar resultaten ingår. Skolinspektionen bedömer därmed att rektorn saknar underlag för att vidta nödvändiga åtgärder för att utveckla utbildningen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Grantomta Montessoristiftelses verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Grantomta Montessoristiftelses att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grantomta Montessoristiftelse att senast den 21 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grantomta Montessoristiftelse inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på grundskolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att grundskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Huvudmannen ska se till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.
- Huvudmannen ser till att grundskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsa

Enligt skollagen ska för eleverna i bland annat förskoleklass och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276-278) framgår bland annat följande. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Vidare ska elevhälsan stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. Det är också angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. Elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för eleven. Personal med specialpedagogisk kompetens kan utifrån de uppgifter som finns om elevens hälsa

och sociala situation bedöma och planera hur elevens problem bäst ska mötas i undervisningen. Syftet med en samlad elevhälsa är bl.a. att den ska resultera i beslut om specialpedagogiska åtgärder för eleven. Tillgång till specialpedagogisk kompetens behöver dock inte enbart syfta på personer med specialpedagogutbildning. Det kan också innefatta t.ex. speciallärare eller en skolledare med särskilt ansvar för specialpedagogiska insatser på skolan.

Vid tillsynen framkommer att Grantomta Montessoriskolan vid tillsynstillfället har ett elevhälsoteam där skolsköterska, skolpsykolog och rektorn ingår. Skolsköterska och skolpsykolog finns en dag i veckan på skolan då de handleder lärare eller deltar i elevhälsans möten. I skolans dokument "Arbetsgång då elev riskerar att inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås" beskrivs skolans rutiner kring elevhälsans arbete. Till elevhälsoteamet kan anmälningar göras om en personal uppmärksammar att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven trots att extra anpassningar har genomförts. Det framkommer vid intervju med rektorn och lärare att skolan inte har en specialpedagog eller kurator att tillgå i skolans elevhälsoteam. Specialpedagogen har, enligt rektorn, ersatt en klasslärare som slutat.

Det förebyggande arbetet bedrivs, enligt rektorn, främst av skolsköterskan genom hälsosamtal, kontakter med föräldrar och klasskonferenser där kunskapsresultat diskuteras på skolan. Skolsköterskan bekräftar denna bild vid intervju.

Skolpsykologens uppgift är främst att handleda personal och att ha kontakt med föräldrar och elever.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte har tillgång till de kompetenser i skolans elevhälsa som krävs i det förebyggande och hälsofrämjande arbete som ska genomföras, enligt skollagen, med syfte att stödja eleverna utveckling mot kunskapsmålen. I Grantomta Montessoriskolas elevhälsa saknas specialpedagogkompetens och kurator.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanen för grundskola, förskoleklassen och fritidshemmet har rektor ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan

erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledare, eller den person som fullgör motsvarande uppgifter ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen. Studie- och yrkesvägledaren ska också vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Vid intervju med huvudman, rektorn och lärare framkommer det att det saknas personal med studie- och yrkesvägledningskompetens på skolan. Enligt lärare och rektorn genomförs praktisk arbetslivsorientering (PRAO) på olika arbetsplatser i samband med att eleverna läser arbetsområden som rör arbete och ekonomi i årskurserna 4-6. Enligt rektorn finns det inte personal på skolan som innehar kompetensen för att informera och vägleda eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesvägsorienterande insatser. Huvudmannen anger i intervju att eleverna har inslag av studie och yrkesvägledning i undervisningen men också att det inte någon person som har kompetens vad gäller studie- och yrkesvägledning.

Skolinspektionen konstaterar att även om lärarna genom PRAO och i vissa ämnesområden tar upp studie- och yrkesvägledande frågor, framgår det i intervjuer med lärare, rektorn och huvudman att det för eleverna saknas tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte säkerställer att eleverna genom hela sin skoltid på Grantomta Montessoriskola har tillgång till den vägledning som de har rätt till inför sina framtida studie- och yrkesval.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Grantomta Montessoristiftelses verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Grantomta Montessoristiftelse att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Grantomta Montessoristiftelse att senast den 21 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Grantomta Montessoristiftelse inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Grantomta Montessoristiftelse inte uppfyller författningskraven avseende:

- Utifrån en analys av vad som framkommer i uppföljningen beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumenterar de beslutade åtgärderna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följ upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål). Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 306) har huvudmannen det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet. Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen; t ex betygsstatistik och nationella prov. Även huvudmannens styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten bör analyseras särskilt.

Analys och utvecklingsåtgärder

Det framkommer i intervju med huvudmannen att det endast är i vissa ämnen, på förekommen anledning, som styrelsen begär in en specifik analys exempelvis i matematik. Det framkommer vidare att en sådan analys har lett till ett utvecklingsarbete inom ämnet matematik. I intervju med rektorn och med representant med huvudman framkommer att huvudmannen inte planerar insatser som grundar sig på uppföljningar och analyser av skolans samlade kunskapsresultat. Anledningen till detta är enligt rektorn att det inte finns några rutiner för att sammanställa, följa upp och analysera kunskapsresultaten på en skolövergripande nivå. Tillsynen visar att skolan inte heller har dokumenterat något kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivån. Utredningen visar att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete med en regelbunden analys av vad som påverkar skolans kunskapsresultat utifrån ett huvudmannaperspektiv. Utan en sådan analys saknar huvudmannen tillräcklig kunskap för att kunna göra en välgrundad

bedömning av vad som påverkat resultaten och vad som behöver förändras när det gäller verksamhetens förutsättningar och genomförande. Även då elever når goda resultat är analysen viktig för att identifiera faktorer som har betydelse för de goda resultaten.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Beslut

2015-10-21
19 (21)

Dnr 44 - 2015:3865

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Beslutsfattare

Marita Bergman
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Grantomta Montessoriskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Beslut

2015-10-21
21 (21)

Dnr 44 - 2015:3865

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Grantomta Montessoriskola

Grantomta Montessoriskola är en fristående skola med montessoripedagogisk inriktning. Skolan har tillstånd att bedriva undervisning i förskoleklass, årskurserna 1-6 samt fritidshem. Huvudman för skolan är Grantomta Montessoristiftelsen (org.nr. 814000-9518). Vid tiden för tillsynsbesöket går totalt 191 elever på skolan, varav 33 elever går i förskoleklass. Huvudmannens ansvarstagande för fritidshemmet behandlas i separat beslut med diarienummer 44-2015:5390.